

A SZÖVEGKOHERENCIA MUTATÓINAK MÉRÉSÉHEZ (Mikszáth-novellák vizsgálata)

RAISZ RÓZSA

A szövegek leírásának különféle fokozatai lehetségesek; nyelvi szempontú leírásuk úgy lehet teljes, ha minden nyelvi szint adatait regisztráljuk. Ámde a szövegnek a nyelvi szerkesztés csak egyik oldala: a kizárólag nyelvi szempont alapján történő leírás tehát csak részleges, mégis sokat mondhat, főként ha a magasabb nyelvi szinteket – a mondatot, a szövegtani jellemzőket – vizsgáljuk.

Jelen dolgozat egy kvantitatív módszerű elemzés eredményeiből* közül egy részletet; a vizsgálat során az itt tárgyalt anyagon kívül mondattani szempontokból is feldolgoztam a szövegeket.

Alapvizsgálatom anyagául 30 Mikszáth-novellát jelöltem ki, a kontroll számára Mikszáth művészetével valamilyen módon kapcsolatban álló (korban sem távoli), tőle mégis lényeges vonásokban különböző jelentős magyar írók novelláiból választottam további 21 novellát, valamint – a műfajon kívüli ellenőrzésként – három fejezetet egy Mikszáth-regényből. A novellákat mind teljes terjedelmükben dolgoztam fel.

A szövegek a következők:

Mikszáth-novellák: M 1 Sárika grófnő, M 2 Az én öreg Miska kocsisom, M 3 Az újságfaló, M 4 A költő utolsó karácsonya, M 5 Az a fekete folt, M 6 A néhai bárány, M 7 Bede Anna tartozása, M 8 Szegény Gélyi János lovai, M 9 Bagi uram frakkban, M 10 Az öreg Prikler néni, M 11 Mikor a sírkövet hoztuk, M 12 História egy házasságról, M 13 A pénzügyminiszter reggelije, M 14 Látogatás egyik alakomnál, M 15 Az elfelejtett rab, M 16 A Balóthy-domínium, M 17 A kaszát vásárló paraszt, M 18 A kormány támaszai, M 19 Hogy lesz az ember nagy talentum?, M 20 A szép Bulykainé, M 21 Sárospatak, M 22 Kis híja, hogy kritikus nem lettem, M 23 A Plutó, M 24 A nyúl, a doktorok és a betegség, M 25 A ló, a báránka és a nyúl, M 26 A diplomata, M 27 A piros harangok, M 28 A hályog-kovács, M 29 A patrónus, M 30 A számócák útja.

Jókai Mór novelláiból: J 1 A Nepean-sziget, J 2 Bíró uram ítélete, J 3 A jó ember.

Petelei István novelláiból: P 1 A Csulakok, P 2 Bimbó fakadás, P 3 A könnyörülő asszony, P 4 Két fehérnép, P 5 A tolvaj.

* Az anyag kódolását magam végeztem, a gépi feldolgozás az ELTE számítóközpontjában készült Vargha András matematikus irányításával. R. R.

Krúdy Gyula novelláiból: K 1 A fehér lábú Gaálné, K 2 A hóhortos Kaveczky, K 3 Zöld fátyol, K 4 A szívalakú hölgy titka, K 5 Hogyan lehet megszabadulni a kísértetektől?

Móricz Zsigmond novelláiból: Mó 1 A tűznek nem szabad kialudni, Mó 2 Esőleső társaság, Mó 3 Az éneklő kutya.

Kaffka Margit novelláiból: Ka 1 A jó barát, Ka 2 Neuraszténia, Ka 3 Asszonyok, Ka 4 Este, Ka 5 A Toronyalja utcában.

Mikszáth „A Noszty fiú esete Tóth Marival” c. regényéből 3 fejezet: Mr 1, Mr 2, Mr 3.*

Mivel az epikai műnembe tartozó szépirodalmi alkotásoknak (regényeknek, kisregényeknek, novelláknak stb.) egyik lényeges vonásuk, hogy bennük egyaránt van szerzői narráció és a szereplők megnyilatkozásai, valamint a szerzőnek mint elbeszélőnek és szereplőknek a szövegein kívül az epikai alakításnak egyéb, átmeneti formái is fellelhetők, vizsgálatomban megkülönböztettem az írói narrációtól (elbeszélő, leíró stb. részek) a szereplők párbeszédes részeit, a szabad függő beszédet, a *communis opinio*-t és a belső monológot is. Így a szövegek egészére nézve is és a szerzői narráció mellett itt még felsorolt közlésformákra lebontva is közlöm és összevetem adataimat.

A szempontok kiválasztásával kapcsolatban röviden össze kell foglalom a következőket.

A vizsgálatomban a lineáris szövegkohézió eszközei közül szemantikai, lexikai és grammatikai eszközöket is számba vettem.

Kiefer Ferenc mindazt, ami a mondatokat szöveggé szervezi, *szövegkohärenciának* tartja, s a szövegkohärenciát meghatározó elemeket a *szövegkohärencia mutatóinak* nevezi (1). A szövegkohärencia tényezői közül a *szemantikai* a legfontosabb, „amelynek mind a lineáris folytonosság biztosításában, mind a globális egység, a szerves egész megteremtésében döntő jelentősége van” — írja Károly Sándor (2); a lineáris szövegkohärencia szemantikai eszközei „azok a szavak, amelyek *ugyanarra a valóságalelemre, személyre, tárgyra* vonatkoznak” (3), vagyis a szövegben nem csak a téma ismételtetésével, lehet jelezni a folytonosságot, hanem az egy *izotópláncot alkotó* szavakat egymás helyett lehet használni; a helyettesítés feltétele a *referenciális azonosság*. Egy izotópláncot alkothatnak „főnév esetében tulajdonnév, köznév, ennek szinonimái, jelzős változatai, vele állítmányviszonyba léphető funkciónevek, minőségnevek, alkalmi főnévi melléknevek, egy felsőbb fogalmat jelentő köznév, névmások, metaforikus elnevezések, esetleg még más főnevek.” (4) A „felsőbb fogalmat jelentő köznév” más szakszóval megnevezve hiperonim (tágabb jelentésű szó).” (5)

A szöveg *grammatikájához* mindazok a szerkesztési szabályok, sajátosságok és (nem szemantikai, lexikai természetű) eszközök tartoznak, amelyek kifejezik a kisebb vagy nagyobb szövegegységek, illetőleg a szöveg egész részeinek összefüggését.

A következőkben bemutatandó grammatikai eszközök — a *grammatikai koreferencia* tényezői — a szomszédos és távolabbi mondat-egészek, illetőleg szabad mondatok összekapcsolását fejezik ki, tehát szintén

* A továbbiakban e jelzetek szerint hivatkozom a szövegekre R. R.

a lineáris szövegkoherencia létrehozásában van szerepük. „A kötőszóval, névmással, átvezető szóval stb. rendelkező mondatoknak *jelölt kohéziójuk* van. Az üres, a hiányos mondatokban viszont *jelöletlen a koherencia*. Hogy milyen fokú a kohézió jelöltsége, feltehetőleg függ az egyéni stílustól, adó-vevő viszonyától, a műfaj kívánalmaitól (6).”

Közülük a névmásítás (pronominalizáció), a hiányosság és a szövegtani szerepű (mondategységeket vagy nagyobb szövegegységeket) összekapcsoló kötőszók szerepét vizsgálom meg, valamint az átvezető szók vagy szókapcsolatok – egy jellegzetesen lexikai eszköz – szerepét. Ide szófajuk szerint általában határozószók és határozószóknak (néha kötőszóval való) többekévé lexikalizálódott kapcsolatai sorolhatók, általában mondatkezdő szerepben: *addig-addig, akkor aztán, kisértetve, s azzal stb.**

Dolgozatomban a konstrukcionális (szerkesztettségi) hiány fogalmát abban az értelemben használom, ahogy Dienes Dóra monográfiájában kifejtette (7), azaz konstrukcionális hiány – az állítmány elmaradásán kívül – harmadik személyű (nem határozatlan vagy általános tartalmú) mondatrészek, leggyakrabban az alanyi, a tárgyi főnévi csoport, amellet a kötelező határozó, a szerkezeti szintű birtokos jelző elmaradását jelenti. A harmadik személyűséget az igei állítmány, illetőleg a megfelelő névszói tagok személyragjai stb. félreérthetetlenül megmutatják. Az 1. és a 2. második személyű mondatrészek elmaradása nem jelent hiányosságot, mert az ilyen szerkezet csak személyes névmással egészíthető ki, tartalmas szóval** való kiegészíthetősége (az eredeti mondatkonstrukció meghagyása mellett) lehetetlen. Harmadik személyűség esetében azonban – mint legutóbb Jolanta Jastrzębska-Helder mutatott rá – a személyragozásból még arra sem lehet következtetni, hogy személyről vagy tárgyról van-e szó. „Akadnak mondatok, melynek alanya, ha pótolni akarjuk, kétfajta lehet: személyes vagy mutató névmás, amint azt az alábbi példamondat szemlélteti: *Ott áll a sarokban*” (8) A szövegben azonban pontosan konkretizálódik, miről is van szó. Az effajta személyragos utalás tehát azért tekinthető konstrukcionális hiánynak, mert csak szövegben egészül ki. A kiegészülés névmással és tartalmas szóval (ismétlés, szinonima, hiperonima stb.) is lehetséges. Ekképpen ez a három kifejezési lehetőség – itt: anaforikus eszköz – egymással szorosan összefügg. Az utalásoknak e formáit *nem mindig* fakultatíve, hanem szabályok szerint variálható szinonim kifejezési lehetőségeknek kell tartanunk, a variálhatóság kötöttségei abból erednek, hogy „a magyar nyelv egyik specifikus sajátossága, a meglehetősen gyakori hiányos mondatok esetében megmutatja, hogy a mondatok közötti kapcsolatok nem pusztán a beszédre jellemző performancia tényezőktől származnak, hanem a nyelv, a kompetencia szintjén meglevő, az anafora általános kérdéséhez szorosan kapcsolódó szabályrendszer valósítja meg őket.” (9)

* Az „átvezető szó” Nagy Ferencnél a fentitől eltérő, ’jelentéssíkot elindító szó’ értelemben szerepel. (A szövegkohézióról. In: Tanulmányok a mai magyar nyelv szöveg-tana köréből. Tankönyvkiadó, Bp. 1983. 233.) R. R.

** A „tartalmas szó” kifejezést dolgozatomban, Guiraud felfogásához hasonló értelemben használom: főnév, ige, melléknév, számnév, igenevek, (nem névmási tartalmú) valóságos határozószók. (Vö. J. Soltész Katalin: Guiraud statisztikai módszere a szó-kincs vizsgálatában. ÁNyT. I. 266.) R. R.

A „törlésnek” és a pronominalizációnak grammatikai szabályait Pléh Csaba – Radics Katalin ismert tanulmánya, a nyelvhasználat oldaláról pedig – a nyelvművelő tanácsok számára tudományos alapot adva – Elekfi László, J. Soltész Katalin és mások dolgozatai (10) tárgyalják részletesen az utóbbi évek szakirodalmában.

A névmási (előre- és vissza-) utalás 3. személyű személyes névmással, távolra és közelre mutató névmással, kérdő névmással és névmási határozószókkal megy végbe.

Ha a koherencia tényezőinek funkcióját tekintjük, sokat mond számunkra Nagy Ferenc megállapítása: „A szöveg nagyobb és kisebb egységei között összetartó erő... különböző erősségű, szilárdságú lehet. Szoros *k o h é z i ó t* figyelhetünk meg például a gyermekirodalomban, a gyermekeknek szánt történetekben, mesékben ugyanis a könnyebb megértés érdekében világos szerkesztésmódra van szükség. Ilyen művekben valószínűleg ritkább a névmásítás, több a szóismétlés, ebből következően a szomszédos szabad mondatok *j e l e n t é s b e l i k ö z e l s é g e* (izotópiája) alacsony értéket vesz fel.

A felnőttek számára írt irodalmi alkotások viszont a befogadó szempontjából megengedik az ún. *ü r e s m o n d a t o k* (sugallt jelentés, látens tartalom, le nem írt mondat) alkalmazását.” (11)

Feltételezhető tehát, hogy a koherencia erőssége és jelöltségének foka a kor nyelvi-stiláris szokásain, az író egyéniségén, a feltételezett olvasórétegen kívül műfaji, stílusirányzathbeli tényezők függvénye, tehát stilisztikai szempontból fontos sajátossága a szövegnek.

Jelen dolgozat a mondategyszt tekinti a szöveg legkisebb egységének, és a mondaton túli utalások fent említett típusait (tartalmas szóval való utalás, pronominalizáció, hiányosság, átvezető szó vagy szókapcsolat) vizsgálja. A kódolás egysége a mondategység.

Az utalás típusai sokféle változatos kombinációkban fordulnak elő a szövegekben (azok mondategységeiben). A táblázatok mind az „egyszerű”, mind a „kombinált” formák adatait közlik.

A variációk a következők:

- 00* Nincs utalás. (olyan vastag, mint az öreganyám dereka,) *amit lépés számra méregetett körül a szűcs, mikor pruszlít szabott rá.* M 2. 11.**
- 02 Kötőszó, kötőszószerűen használt határozószó. *De nini!* M 20, 76. *De jó az Isten.* J 1. 24.
- 03 Névmásítás (névmás előre- és visszautaló szerepben; névmási tartalmú határozószó is). *Élőhalott az már,* M 4. 107. *Semmi ez.* M 24. 88. *Ilyenkor egy-egy kisdud pilóta jelenik meg.* J 1. 13. *Ő soha életében nem szerette a tükröt.* M 3. 730.
- 04 Ugyanarra a valóságalelemre utaló szó. *A két szem ragyogó fénye elvilágított messzire, az egy millió forint szaga elhatott még messzibbre.* M 1. 185. *Szalonna üveg alatt?* M 13. 94. *A Nepean-sziget ki van zárva a világtól.*

* A táblázatok is e kódszámok szerint jelzik az adatesoportokat.

** Itt az utalások hiánya azt jelzi, hogy a mellékmondatokban a szerző függetleníti magát a szöveg témájától. R. R.

- J 1. 13. Ah, mily sivár a *falusi élet*! P 2. 243. *A férfi* lelt egy ép lábú karosszékét. Ka 1. 193.
- 05 Szerkesztési hiány. Borzasztó idea! M 13. 94. Ilyenkor? M 14. 222. – Jól van. J 3. 147. Érezte, Mó 3. 730. Szép fekete szeme volt – és egy millió hozomány M 1. 185.
- 09 Átvezető szó vagy szókapcsolat. *Végre* suhanás hallatszott. J 1. 21. *Aztán* bejött két lány meg az unokák. Mó 1. 103.
- 23 Kötőszó és névmásítás. *Mert az* rettenetes titok. M 18. 510. Hol is csak? M 22. 69. *Hanem ez itt* nem is fontos. P 2. 238.
- 24 Kötőszó és ugyanarra a valóságelemre utaló szó. *Hanem Sárika grófnőre* nem tett benyomást senki. M 1. 185. *De a kis gonoszok* fürgébbek a *Marcinál*. M 27. 137. *S az égen* az ős-istennő úszott, a sápadt, igéző, kék boszorkány, a hamis káprázatok varázslámpája. Ka 1. 194.
- 25 Kötőszó és szerkesztési hiány. *De végére* járok. M 12. 57. *Mégpedig* katonai. M 19. 86. *De mégis*. . . J 1. 17. *És* nyájasan jó éjszakát kívánt. P 1. 202. *De ki* kellett lépniük. Ka 1. 194. *És* megzavar. Ka 2. 249.
- 34 Névmásítás és ugyanarra a valóságelemre utaló szó. *Szép az* egészen. M 4. 103. *Kik* laknak *ez átkos hírű helyen*? J 1. 13.
- 35 Névmásítás és szerkesztési hiány. Ott bérkocsira emeltem. . . J 3. 147. Ezután egész sereg kérdéssel becsült meg. P 1. 198. *Mindezt* bizonyos ünnepélyességgel beszélte P 1. 199.
- 38 Névmásítás, kötőszó és átvezető szó. *Hát bizony* különös *ez*! M 24. 88. *Az meg éppen* szabadkőműves volt. K 2. 372.
- 39 Névmásítás, átvezető szó és szerkesztési hiány. *Ebből aztán* látszik. . . M 16. 17. *Mármint ez*? M 17. 73. *Hát az* volt. K 1. 538.
- 44 Kötőszó, névmásítás és ugyanarra a valóságelemre utaló szó. *De miért Plutó?* M 23. 7. *De én is* szolgáltam érte. P 1. 204. *És ők* hallgatva mentek az ismerős utakon. Ka 1. 194.
- 45 Ugyanarra a valóságelemre utaló szó és szerkesztési hiány. *Falát a juhászok* mennyei közbenjárójának: szent Vendelnek arcképe és földi közbenjáróik: a szépen egymás mellé felaggatott kancsók és pálinkás butykosok díszítették. M 5. 48. *Érdekes kijelentés egy paptól*! M 29. 181. *a mondhatatlan kínokat szenvedőt* csónakba emelte. J 1. 15. Benyitottak a dohos, sötét, tapasztott földű szobába. Ka 1. 193. *A tükör* miatt nem ment férjhez. Mó 3. 730. Rossz *a birtokának* a formája. Mó 2. 182.
- 48 Ugyanarra a valóságelemre utaló szó, átvezető szó és névmásítás. Ott van példának okáért minálunk a *Balóthy nemzetség*. M 16. 17. *Én bizony nem emlékszem már rá*. M 22. 70. *Azontúl aztán* soha nem volt nekik egymással semmi bajuk. J 2. 49.
- 49 Ugyanarra a valóságelemre utaló szó és átvezető szó. *Akkor még* fiatalok voltunk, én is, *a lap* is. M 22. 65. *A két fénylő szem újra* elhunyt, J 1. 20. *Aztán* mézet és édességet hozott *a kis parasztleány*. P 1. 210. *Az én leányom továbbá* igen szeszélyes. M 30. 45.
- 55 Kötőszó, névmásítás és szerkesztési hiány. *S* miközben *így* beszélt. . . , M 14. 223. *Ott* laknak *hát*, az egyszoba-konyha lakrészben. Mó 2. 171. És akkor csak egy hét múlva megint. Ka 3. 422.

- 58 Ugyanarra a valóságalelemre utaló szó, átvezető szó és kötőszó. *És végtére az udvarlónak is elég türelmük volt hozzá, makacs szívóssággal egyengetni maguk előtt a sors esélyeit.* M 1. 185.
- 59 Szerkesztési hiány és átvezető szó. *Hát aztán?* M 26. 62. *Példának okáért az öreg Prikler néni, a Kerepesi út egyik földszinti házának érdekében megráncosodott házmesternője.* M 10. 113. *ismét csendes, apatikus mozdulatokkal továbbment.* J 1. 21. *Aztán becsukták az ajtót.* P 1. 196.
- 66 Kötőszó, névmásítás, szerkesztési hiány és ugyanarra a valóságalelemre utaló szó. *Minek is ide a virágok?* M 7. 103. *Hogy ő nem tud.* J 3. 148. *És akkor... megmutatkozik szürkülő hajzata, fáradt lávált egykori szenvedélytől lüktető arca, bocsánatkérő mosoly az egykori öntudatos ajkakon, kalendáriumi emlékek a homlokon.* K 5. 91. *De hogy annak a vénasszonynak le sem sült a képirül...* Mó 1. 102.
- 68 Szerkesztési hiány, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó, kötőszó és átvezető szó. *És aztán meghalt,* J 3. 149. *Most szívesen vette volna a petróleumszagot is.* K 5. 94.
- 69 Szerkesztési hiány, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó, átvezető szó. *Aztán kezére kapta a kis Gyuri fiút...* M 12. 56. *Talán éppen a tisztelt szerkesztő úr?* M 18. 48. *Aztán a bőbeszédű paraszt okvetetlenkedésével magyarázott kérdezetlenül.* P 1. 202. *Aztán egyedül maradtak megint az apró völgykatlanban...* Ka 1. 192.
- 77 Kötőszó, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó és szerkesztési hiány. *Puskája is van?* M 5. 47. *Sőt elment személyesen a királyhoz is* M 12. 61. *A vén ház elé érve azonban elhallgattak.* P 1. 196. *Mint a szent királynak.* K 3. 359. *Pedig nagyon szeretett mulatni.* K 2. 368. *Titokban ugyan szépnak érezte magát.* Mó 3. 730.
- 78 Szerkesztési hiány, névmásítás, kötőszó, átvezető szó. *Mert akkor már nagyon a körmire égett.* M 12. 61. *És még egy... egy... rajta kívül.* P 5. 451.
- 79 Szerkesztési hiány, kötőszó, átvezető szó. *Még télen is.* M 30. 35. *Néha még Lengyelországba is átment.* K 2. 368. *Még idősebb korába is meg tudta tenni.* Mó 2. 176.
- 88 Névmásítás, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó és szerkesztési hiány. *Minden nap jött egy ilyen vásárlásnak a hírével.* Mó 3. 731.
- 89 Névmásítás, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó és szerkesztési hiány. *Ekkor még zöld a fű a martján.* P 4. 364.
- 98 Szerkesztési hiány, névmásítás, ugyanarra a valóságalelemre utaló szó és átvezető szó. *Ismét napokig nem törődött vele.* K 3. 356.
- 99 Ugyanarra a valóságalelemre utaló szó, kötőszó, névmásítás és átvezető szó. *S ezzel aztán érvényes lett a Franke gróf házassága örökösen.* M 12. 62. *De hát úgy kell a parazitáknak.* M 30. 34.

A táblázatokból* leolvasható adatok értékelésében óvatosan kell eljárni, három okból is: nyilvánvaló, hogy a szövegek stílusára, milyenségére vonatkozatható megállapításokat reálisan csak több sajtófigyelembevételével – tehát a mondattani eredményekkel együtt – lehet megtenni. Egyéb ha-

* A táblázatok közül terjedelmi okokból itt csak a teljes szövegekre vonatkozókat tudom közre adni, az írói narrációra és a közlésformákra lebontottakat nem. R. R.

sonló vizsgálat — s így összevetési lehetőség — nem áll rendelkezésre. Összehasonlításra itt csak a saját anyagomon belül van mód, s ez (mivel az adatok eléggé egybehangzó sajátságokat mutatnak) biztat is eredménnyel, bár némi torzítás elképzelhető, hiszen a minták nem azonos terjedelműek.

A következőket mégis bátran megállapíthatom: 1. Az I. sz. táblázatból (181—188.l.) amely a 30 Mikszáth-novella ide vonatkozó adatait közli, látható, hogy ezekben a leggyakoribb a pusztán tartalmas szóval való utalás. 30 novellából 21-ben ez mutatja a legmagasabb %-os értéket, 7 novellában a hiányosság, 1-ben a kettő kombinációja a leggyakoribb érték, 1-ben pedig azonos gyakorisággal szerepel a tartalmas szós utalás és a hiányosság.

Az elbeszélő narrációjának arányai közel állnak a szövegegész arányaihoz: 23 novellának a narrációt tartalmazó részeiben a tartalmas szóval való utalás a leggyakoribb érték, 6-ban a hiányosság, 1-ben a kettő kombinációja.

Hasonlóképpen közel áll egymáshoz (s különbözik a fentiektől) a szereplők beszéde és a szabad függő beszéd, mivel ezekben a hiányosság szerepel leggyakoribb értéként, a szereplők beszédében ezt a tartalmas szóval való utalás követi, a szabad függő beszédben pedig az már a harmadik helyre kerül: az utalást nem tartalmazó mondategységek megelőzik. (Ez — mint már utaltam rá — a mellékmondatokban gyakori. Tehát a szövegkohéziót kevésbé csorbítja.)

A kontrollként feldolgozott szövegek mindegyikében — II. sz. táblázat, (189—196.l.) — (a szövegek egészét nézve) a tartalmas szóval való utalás a leggyakoribb érték, az írói narráció szövegrészeiben — egy Móricz-novellát kivéve, melyben azonos értéket mutat a hiányossággal — szintén a tartalmasszóval való utalás dominál; a szereplők beszédét tartalmazó részekben változik az arány: 9 szövegben a tartalmas szó, 8-ban a hiányosság, 3-ban a kettő együttese, egyben azonos értékű a kettő, kettőben pedig az utalás hiánya mutatja a leggyakoribb értéket. (Egy szövegben nincs párbeszéd.) Azokban a szövegekben, amelyekben értékelhető mennyiségű a szabad függő beszéd, azonos arányban jelentkezik leggyakoribb értéként a tartalmas szós utalás — és az utalás hiánya.

Hasonló arányok olvashatók le a szerző szerint összesített eredmények %-os adataiból:

	04	05	45	0
M	27,2	19,4	13,1	16,41
M 1*	30,0	18,5	14,2	15,8
M 3	21,8	21,3	13,8	17,6
M 4	12,23	11,84	5,07	11,93
J	39,36	11,1	6,63	24,2
J 1	43,3	7,6	5,6	25,2
J 3	37,33	15,6	7,06	21,7
P	28,68	19,98	16,36	12,16
P 1	39,6	14,5	14,4	14,4
P 3	23,38	25,46	16,76	8,98

* Az 1-es itt a narrációt, a 3-as a szereplők beszédét, a 4-es a szabad függő beszédet jelenti. R. R.

	04	05	45	0
K	39,6	9,98	10,78	18,58
K 1	46,8	6,34	8,3	20,7
K 3	19,6	21,2	18,56	10,96
Mó	30,13	15,7	11,76	18,46
Mó 1	36,1	14,2	11,6	16,2
Mó 3	21,6	22,86	10,8	21,4
Ka	25,54	17,0	13,06	16,32
Ka 1	29,6	14,5	14,3	15,5
Ka 3	14,58	19,72	11,7	9,06
Mr	32,23	12,63	12,7	19,06
Mr 1	42,0	8,7	11,3	19,5
Mr 3	18,83	19,16	17,4	15,86

2. Minden táblázatból látható, hogy az „egyszerű” utalási formák gyakoribbak, mint a „kombináltak”, azaz, ha az összetett utalási formák %-ait egyesítjük, csak 20 – 40 %-át adják ki az összes utalásnak. Így érthető, hogy ha összesítjük az összetartozó utalási formákat (mindazt, amiben tartalmas szós utalás, névmásítás stb. fordul elő), a fentiekben megismert arányok akkor is hasonló képet adnak; például a Mikszáth-novellák anyagában az összes tartalmas szós utalás (4-es, 24-es, 34-es, 39-es, 44-es, 45-ös, 48-as, 49-es, 58-as, 59-es, 66-os, 68-as, 69-es, 77-es, 88-as, 98-as és 99-es oszlopok) 54,68 %-ot ad ki, a hiányosság (5, 25, 35, 39, 45, 55, 59, 66, 68, 69, 77, 78, 79, 88, 89, 98-as oszlopok) az egésznek 40,51 %-ában jelentkeznek. A kombinált utalási formák (23 – 99-es kódszámú oszlopok) mintegy 3 %-kal nagyobb arányban fordulnak elő a Mikszáth-novellák szereplőinek beszédében, mint az elbeszélő narrációjában, ezzel a kis redundanciával is erősítve a párbeszédék életszerűségét.

3. A Nagy Ferencről korábban idézett megállapítás, amely szerint a különféle szövegkapcsolási formák egymással kölcsönös összefüggésben vannak, erre az anyagra is érvényes, azzal a kiegészítéssel, hogy még szembetűnőbb az ellentétes tendencia érvényesülése a tartalmas szóval való utalás és a hiányosság viszonylatában, mint a tartalmas szó – pronominalizáció között.

Az összefüggés érzékeltetésére bemutatok két táblázatot. Az elsőben a Mikszáth-novellák adatait csoportosítom oly módon, hogy a háromféle utalási mód %-os előfordulásait csökkenő sorrendben közlöm, mindhármat 15 novellán, tehát a vizsgált szövegek felén.

Sorszám	Tartalmas szó		Pronominalizáció		Hiányosság	
	Jelzet	%	Jelzet	%	Jelzet	%
1.	M 21	41,5	M 21	7,3	M 17	30,5
2.	M 9	39,1	M 22	6,5	M 15	30,2
3.	M 13	38,5	M 16	6,2	M 18	27,9
4.	M 7	34,7	M 20	6,0	M 19	25,6
5.	M 6	34,4	M 9	5,5	M 14	25,1
6.	M 23	34,4	M 1	5,1	M 29	24,7
7.	M 28	32,0	M 6	5,0	M 2	21,9
8.	M 5	29,4	M 25	4,7	M 1	21,8
9.	M 26	27,8	M 19	4,7	M 4	21,6
10.	M 11	27,7	M 27	4,6	M 7	21,1
11.	M 2	27,7	M 13	4,2	M 12	20,5
12.	M 24	27,6	M 11	4,2	M 16	19,9
13.	M 16	27,4	M 4	3,8	M 22	19,6
14.	M 30	26,6	M 29	3,7	M 29	19,3
15.	M 27	26,3	M 18	3,6	M 5	19,2

A pronominalizációt nagyobb arányban tartalmazó szövegek közül 6 fordul elő az 1. oszlopban is, a hiányosságot nagyobb mértékben tartalmazók közül pedig mindössze három.

A kontrollszövegekre vonatkozólag — mivel e csoportban egy-egy szerzőtől kevesebb számú, s kevésbé eltérő terjedelmű a mintám —, az összes szöveget szerzőnként % arányaik csökkenő sorrendjében csoportosítottam:

	Tartalmas szó		Pronominalizáció		Hiányosság	
	Jelzet	%	Jelzet	%	Jelzet	%
Jókai	<i>J</i> 2	48,0	<i>J</i> 1	6,6	<i>J</i> 3	23,5
	<i>J</i> 1	42,5	<i>J</i> 3	5,3	<i>J</i> 1	6,7
	<i>J</i> 3	27,6	<i>J</i> 2	3,1	<i>J</i> 2	23,1
Petelei	<i>P</i> 4	31,7	<i>P</i> 3	4,4	<i>P</i> 1	22,9
	<i>P</i> 1	31,0	<i>P</i> 1	4,1	<i>P</i> 2	21,7
	<i>P</i> 3	30,9	<i>P</i> 5	3,6	<i>P</i> 3	21,3
	<i>P</i> 2	28,0	<i>P</i> 4	3,1	<i>P</i> 5	21,2
	<i>P</i> 5	21,8	<i>P</i> 2	2,1	<i>P</i> 4	12,8
Krúdy	<i>K</i> 1	43,7	<i>K</i> 3	5,6	<i>K</i> 5	13,1
	<i>K</i> 2	43,5	<i>K</i> 2	4,5	<i>K</i> 3	10,7
	<i>K</i> 4	38,1	<i>K</i> 4	4,2	<i>K</i> 2	10,5
	<i>K</i> 3	37,3	<i>K</i> 5	3,4	<i>K</i> 1	8,0
	<i>K</i> 5	35,4	<i>K</i> 1	1,5	<i>K</i> 4	7,6
Móricz	<i>Mó</i> 2	36,7	<i>Mó</i> 3	6,5	<i>Mó</i> 3	19,9
	<i>Mó</i> 1	31,3	<i>Mó</i> 2	5,4	<i>Mó</i> 1	14,0
	<i>Mó</i> 3	22,4	<i>Mó</i> 1	3,4	<i>Mó</i> 2	13,2
Kaffka	<i>Ka</i> 1	35,2	<i>Ka</i> 3	8,0	<i>Ka</i> 5	20,4
	<i>Ka</i> 4	26,6	<i>Ka</i> 4	6,1	<i>Ka</i> 4	18,9
	<i>Ka</i> 3	23,2	<i>Ka</i> 5	5,3	<i>Ka</i> 2	16,8
	<i>Ka</i> 2	21,8	<i>Ka</i> 1	4,3	<i>Ka</i> 3	15,6
	<i>Ka</i> 5	20,9	<i>Ka</i> 2	3,5	<i>Ka</i> 1	13,3

A legszembeütőbb összefüggéseket kurzív szedéssel is kiemeltem: ezek mutatják, hogy a tartalmas szóval való utalás és a hiányosság csaknem azonos módon egészíti ki egymást a vizsgált anyagban: a tartalmas szók tekintetében élen álló szövegek utolsó helyre kerülnek a hiányosság szempontjából nézve, és fordítva: a kevesebb tartalmas szós utalást számláló szövegek (utolsó helyek) elsők a hiányosság tekintetében.

Hasonló eredményre jutunk akkor is, ha az összesített adatokat vetjük össze szerzőnként:

Tartalmas szó		Pronominalizáció		Hiányosság	
K	63,62%	Ka	19,24%	P	45,92%
P	57,56%	P	15,44%	Ka	40,05%
J	57,32%	Mó	15,12%	Mó	38,57%
Mó	55,92%	K	13,74%	K	28,18%
Ka	53,69%	J	13,51%	J	21,78%

Kafka Margit vizsgált novellái állnak tehát az élen a pronominalizáció előfordulása tekintetében, ugyancsak elől a hiányosság használatában, s – Móriczal együtt – a végére kerültek a sornak a tartalmas szavakkal való utalást nézve. Jókai szövegeiben kevesebb a pronominalizáció és a hiányosság. Ha a Mikszáth-novellákat is besoroljuk, középpüth helyezkednek el 54,68, 14,99 és 32,13%-os értékeikkel, ezek az értékek azonban – mivel a többinél nagyobb korpuszból származnak – a kisebbekkel csak némi fenntartással vehetők össze.

Annyit azonban meg lehet jegyezni, hogy mivel a pronominalizáció és a hiányosság viszonylag gyakoribb volta „felnőttebb” és modernebb szövegsajátság lehet, így Kafka és Móricz helye itt nem véletlen, s Mikszáth „közti” helye sem.

A tartalmas szóval való utalás – mint láttuk – eltérő tendenciát jelez a pronominalizációval vagy a hiányossággal való szövegkapcsolási módtól. Ebből a tényből kiindulva megalkothatjuk a *tartalmas szós utalás indexét*, amely egyetlen számmal jellemzi ez adatok arányát. Az indexet két változatban is lehet alkalmazni. A könnyebben megalkotható változatban csak az egyszerű utalási formák, a teljesebb mutató kidolgozásakor az egyszerű utalási formák mellett a kombinált módok adatait is figyelembe veszem.

A mutató a következő:

$$\frac{\textit{tartalmas szós utalás}}{\textit{pronominalizáció + hiányosság}}$$

(Ennek számításakor nem a %-os, hanem az abszolút előfordulások adatait veszem alapul.) Itt most csak az egyszerű utalási formákból számított mutatókat teszem közzé:

M 1. 1,15	16. 1,05	J 1. 3,21	Mó 1. 1,803
2. 1,12	17. 0,51	2. 11	2. 1,977
3. 1,44	18. 0,75	3. 0,959	3. 0,846
4. 0,78	19. 0,605	P 1. 1,144	Ka 1. 2

5. 1,35	20. 0,55	2. 1,176	2. 1,07
6. 1,703	21. 2,12	3. 1,2	3. 1,01
7. 1,5	22. 0,75	4. 2	4. 1,06
8. 1,71	23. 1,78	5. 0,88	5. 0,81
9. 4,16	24. 1,23	K 1. 4,56	Mr 1. 1,948
10. 1,44	25. 1,00	2. 2,9	2. 2,461
11. 1,22	26. 1,29	2. 2,29	3. 1,538
12. 1,52	27. 1,21	4. 3,46	
13. 2,368	28. 1,508	5. 2,203	
14. 0,58	29. 0,85		
15. 0,68	30. 1,32		

Ebből a sorból is az látható, hogy Mikszáth – szövegkapcsolási módja tekintetében – nem áll távol Petelei, Kaffka, Móricz adataitól, s Jókai és Krúdy adatai esnek egymáshoz közelebb, a fent felsoroltaktól pedig távolabb kerülnek. A kombinált utalási formákat is figyelembe véve némileg módosulna az eredmény, arányait tekintve azonban nem, amint a %-os adatokból levonható tanulságokkal is összhangban van ez a mutató.

Egyelőre nem tudok sokoldalú és kielégítő magyarázatot adni arra, mi okozhatja az utalás nélküli mondategységek alacsonyabb vagy magasabb gyakoriságát a vizsgált művekben, illetőleg írónként. A dolgozat elején már jelzett grammatikai ok azonban – az alárendelt mondategységek egy részében nincs utalás – az adatokkal is igazolhatónak látszik, azaz némileg magasabb az utalások nélküli mondategységek aránya azoknak a szerzőknek vizsgált műveiben, akikében több az alárendelt tagmondat. (Csökkenő gyakorisági rendben közlöm a %-os adatokat:)

Az alárendelő mondategységek

Krúdy	39,26
Móricz	32,926
Jókai	21,601
Mikszáth (reg.)	31,506
Mikszáth (nov.)	26,419
Petelei	22,60
Kaffka	22,38

Az utalás nélküli mondategységek

Jókai	24,2
Mikszáth (reg.)	19,06
Krúdy	18,58
Móricz	18,46
Mikszáth (nov.)	16,41
Kaffka	16,32
Petelei	12,16

Érdeemes azt is megvizsgálni, mennyire használják fel a szerzők az – egyszerű és kombinált – utalási variációk választékát. Az utalási lehetőségek (variációk) száma feldolgozásomban: 31. A következő adatsor számai azt közlik, hogy az egyes mintákban mennyi lelhető fel a 31 lehetőségből. (Az adatokat a minták szövegszójában mért terjedelmének sorrendjében közlöm, s tájékoztatásul ezres „nagyságrendben” jelzem a terjedelmet is.)

A szöveg jelzete	Az utalási lehetőségek száma	A szöveg jelzete	Az utalási lehetőségek száma
M 23.	31	7000	
5.	26	6000	
30.	31	5000	Mó 2.
29.	31	3000	Mr 3.
1.	16		J 1.
2.	15		Mr 1.
12.	23		
26.	25		
24.	26	2000	K 2.
4.	17		Ka 4.
11.	20	1000	Ka 5.
20.	27		Mó 3.
6.	18		P 2.
15.	16		P 3.
17.	25		P 5.
22.	23		P 1.
28.	20		Mr 2.
10.	18		K 5.
19.	20		P 3.
27.	21		Ka 3.
8.	17		J 2.
18.	16	1000	K 1.
14.	17	alatt	K 3.
25.	21		Ka 1.
7.	13		Mó 1.
3.	15		Ka 2.
16.	17		K 4.
9.	15		J 3.
13.	12		
21.	12		
			27 5000
			29 4000
			23
			27
			24 2000
			22
			24 1000
			23
			22
			23
			24
			19
			21
			23
			23
			22
			17
			24
			18
			20
			23
			19
			13 1000
			21 alatt

Mint a fenti adatokból látható, az utalási lehetőségek felhasználási száma nem kapcsolódik össze következetesen (vagy mechanikusan) a szövegterjedelemmel, jóllehet általános statisztikai törvényszerűség, hogy terjedelmesebb szövegben változatosabban fordulnak elő a (nyelvi) jelenségek. Itt mégis olyan példák is vannak, amelyek azt mutatják, hogy nagyobb terjedelmű novellában kevés utalási forma érvényesül (M 1: 16, M 2: 15, M 4: 17), viszont rövidebb szövegben is viszonylag gazdag lehet a választék (M 25: 21, J 3: 21).

Mikszáth novelláiban — úgy látszik — keletkezési idejük szerint előre haladva gazdagodik a kapcsolás választéka. Egyébként ő az egyedüli, akinek néhány vizsgált novellájában (M 23, 29, 30) mind a 31 lehetőség fellelhető. Ha a feldolgozott 30 novellát keletkezésük sorrendjében nézzük, kiderül, hogy a későbbi novellákban (16–30-as jelzetűek; 1885–1905 között kelet-

keztek) gazdagabb az utalási lehetőségek előfordulása, mint az 1 – 15-ben, és különösen a — nem is kis terjedelmű — elsőekben.

Jókai és Móricz — a szöveg terjedelmétől csaknem függetlenül — alig eltérő utalási formával él az itt feldolgozott novellákban. Egyébként úgy látszik, a kontrollban kevesebb az eltérés e tekintetben a szövegek között, mint a Mikszáth-novellák körében látható.

Végezetül megállapítjuk, hogy a szövegkoherencia mutatóit tekintve a vizsgált Mikszáth-szövegek mindegyike — és a kontrollként feldolgozott többi szöveg is — meglehetősen szoros (lineáris) kohéziót mutató, világos szövegszerkesztésű próza, nem állnak távol egymástól a kohézió erőssége és jelöltsége tekintetében, s ez már stílussajátság.

J E G Y Z E T E K

1. Kiefer Ferenc: Szövegelmélet – szöveggrammatika – szövegnyelvészet. Nyr. 103: 225.
2. Károly Sándor: A szöveg és a jelentés szerepe a kommunikációs szemléletű nyelvészeti törekvéseinkben. In: A szövegtan a kutatásban és az oktatásban. Szerk. Szathmári István és Várkonyi Imre. Bp. 1979. MNyTK. 154. 24–25.
3. Károly Sándor: Uo. 28.
4. Károly Sándor: Uo. 28.
5. Balázs János: A szövegtan alapjai. In: MNyTK. 154. 12.
6. Nagy Ferenc: A szövegkohézióról. In: Tanulmányok a mai magyar nyelv szövegtana köréből. Tankönyvkiadó, 1983. 235–7.
7. Dienes Dóra: A szerkesztettségi hiányosság és szövegösszefüggésbeli kiegészülése. Bp. Akad. K. 1978. NytudÉrt. 98.
8. Jastrzebska – Helder, Jolanta: Az alany körül. MNy. LXXIX: 421–9.
9. Pléh Csaba – Radics Katalin: „Hiányos mondat”, pronominalizáció és szöveg. In: ÁNyT. XI. 261–77.
10. J. Soltész Katalin – Bán Ervin: Mikor őket, mikor azokat? Nyr. 100: 257–62. Elekfi László: Névmási elemek visszautaló (anaforikus) használata. In: Nytud.Ért. 104. 299–305. Uő: Azokat – őket. (Nyelvművelésünk tudományosságáért.) MNy. LXXV: 176–187, 323–331.
11. Nagy Ferenc: I. m. 236–7.

Utalás a mondategészen túl I.

	00		02		03		04	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.	76	11,5	1	0,2	34	5,1	205	31,0
M 2.	79	11,8	6	0,9	19	2,8	185	27,7
M 3.	31	20,5	1	0,7	3	2,0	36	23,8
M 4.	51	13,0	2	0,5	15	3,8	78	19,8
M 5.	206	14,9	3	0,2	34	2,5	407	29,4
M 6.	52	16,4	2	0,6	16	5,0	109	34,4
M 7.	22	11,6			4	2,1	66	34,7
M 8.	39	18,1	1	0,5	2	0,9	67	31,0
M 9.	27	21,1	1	0,8	7	5,5	50	39,1
M 10.	49	20,3	2	0,8	8	3,3	62	25,7
M 11.	58	13,5	3	0,7	18	4,2	119	27,7
M 12.	113	18,0	4	0,6	22	3,5	189	30,0
M 13.	23	19,7			5	4,3	45	38,5
M 14.	52	23,3	1	0,4	7	3,1	37	16,6
M 15.	40	13,7	2	0,7	8	2,7	66	22,7
M 16.	30	20,5	2	1,4	9	6,2	40	27,4
M 17.	26	8,8	2	0,7	7	2,4	50	16,9
M 18.	34	13,8	1	0,4	9	3,6	59	23,9
M 19.	35	15,0	4	1,7	11	4,7	43	18,4
M 20.	67	17,4	1	0,3	23	6,0	62	16,1
M 21.	13	15,9	1	1,2	6	7,3	34	41,5
M 22.	53	19,2	6	2,2	18	6,5	54	19,6
M 23.	265	17,6	12	0,8	52	3,5	518	34,4
M 24.	107	18,4	1	0,2	18	3,1	160	27,6
M 25.	27	12,6	1	0,5	10	4,7	46	21,5
M 26.	120	19,1			20	3,2	175	27,8
M 27.	50	20,8			11	4,6	63	26,3
M 28.	44	16,4			5	1,9	86	32,0
M 29.	132	15,1	2	0,2	32	3,7	211	24,1
M 30.	195	14,5	7	0,5	36	2,7	358	26,6
Átlag:	70,566	16,41	2,3	0,59	15,63	3,83	122,66	27,2

	05		09		23		24	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.	144	21,8			7	1,1	13	2,0
M 2.	146	21,9			2	0,3	16	2,4
M 3.	22	14,6			2	1,3	3	2,0
M 4.	85	21,6					8	2,0
M 5.	266	19,2	2	0,1	3	0,2	35	2,5
M 6.	48	15,1	4	1,3			11	3,5
M 7.	40	21,1					2	1,1
M 8.	37	17,1			1	0,5	4	1,9
M 9.	5	3,9					4	3,1
M 10.	35	14,5	1	0,4	4	1,7	5	2,1
M 11.	88	20,5			2	0,5	9	2,1
M 12.	102	16,2			6	1,0	11	1,7
M 13.	14	12,0			2	1,7	1	0,9
M 14.	56	25,1			2	0,9	4	1,8
M 15.	88	30,2			1	0,3	7	2,4
M 16.	29	19,9					4	2,7
M 17.	90	30,5	1	0,3			3	1,0
M 18.	69	27,9			2	0,8	3	1,2
M 19.	60	25,6	1	0,4	2	0,9	3	1,3
M 20.	88	22,8	1	0,3	5	1,3	8	2,1
M 21.	10	12,2			1	1,2	4	4,9
M 22.	54	19,6			4	1,4	4	1,4
M 23.	238	15,8	7	0,5	12	0,8	33	2,2
M 24.	112	19,3	3	0,5			4	0,7
M 25.	36	16,8			1	0,5	2	0,9
M 26.	115	18,3	2	0,3	5	0,8	21	3,3
M 27.	41	17,1	2	0,8	1	0,4	6	2,5
M 28.	52	19,3	1	0,4	1	0,4	4	1,5
M 29.	216	24,7	3	0,3	2	0,2	8	0,9
M 30.	235	17,4	6	0,4	16	1,2	27	2,0
	87,36	19,4	1,133	0,2	2,8	0,646	8,90	1,993

	25		34		35		38	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.	8	1,2	50	7,6	19	2,9		
M 2.	3	0,4	41	6,1	15	2,2		
M 3.	2	1,3	5	3,3	9	6,0		
M 4.	2	0,5	24	6,1	11	2,8		
M 5.	9	0,7	82	5,9	38	2,7		
M 6.	3	0,9	21	6,6	5	1,6		
M 7.	2	1,1	11	5,8	5	2,6		
M 8.	1	0,5	8	3,7	6	2,8		
M 9.	2	1,6	18	14,1	1	0,8		
M 10.	1	0,4	27	11,2	6	2,5		
M 11.	4	0,9	29	6,8	4	0,9		
M 12.	7	1,1	40	6,4	13	2,1		
M 13.	2	1,7	8	6,8	4	3,4		
M 14.	6	2,7	6	2,7	6	2,7		
M 15.	2	0,7	7	2,4	1	0,3		
M 16.			10	6,8	2	1,4		
M 17.	3	1,0	21	7,1	12	4,1		
M 18.	3	1,2	6	2,4	5	2,0		
M 19.	7	3,0	10	4,3	8	3,4		
M 20.	4	1,0	20	5,2	11	2,8		
M 21.			4	4,9	2	2,4		
M 22.	4	1,4	17	6,2	9	3,3		
M 23.	12	0,8	68	4,5	15	1,0	3	0,2
M 24.	7	1,2	14	2,4	7	1,2	3	0,5
M 25.	2	0,9	14	6,5	14	6,5		
M 26.	12	1,9	24	3,8	9	1,4		
M 27.	2	0,8	14	5,8	3	1,3		
M 28.	3	1,1	10	3,7	1	0,4		
M 29.	13	1,5	35	4,0	26	3,0	2	0,2
M 30.	17	1,3	67	5,0	24	1,8	2	0,1
	4,766	1,093	23,7	5,603	9,7	2,41	0,333	0,033

	39		44		45		48	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.			12	1,8	81	12,2		
M 2.			6	0,9	133	19,9		
M 3.			1	0,7	28	18,5		
M 4.			6	1,5	94	23,9		
M 5.	3	0,2	20	1,4	188	13,6		
M 6.	5	1,6	5	1,6	25	7,9		
M 7.	2	1,1	4	2,1	27	14,2		
M 8.			2	0,9	29	13,4		
M 9.			2	1,6	4	3,1		
M 10.	1	0,4	5	2,1	23	9,5		
M 11.			13	3,0	59	13,8		
M 12.	2	0,3	24	3,8	63	10,0	1	0,2
M 13.			6	5,1	6	5,1		
M 14.			4	1,8	30	13,5		
M 15.			3	1,0	59	20,3	1	0,3
M 16.	1	0,7	3	2,1	9	6,2	1	0,7
M 17.	1	0,3	3	1,0	47	15,9	1	0,3
M 18.					50	20,2		
M 19.			3	1,3	30	12,8		
M 20.	3	0,8	9	2,3	48	12,4	2	0,5
M 21.					5	6,1	1	1,2
M 22.	1	0,4	7	2,5	33	12,0	1	0,4
M 23.	4	0,3	14	0,9	154	10,2	9	0,6
M 24.	4	0,7	5	0,9	70	12,1	8	1,4
M 25.			3	1,4	40	18,7	1	0,5
M 26.	1	0,2	7	1,1	85	13,5	1	0,2
M 27.			4	1,7	26	10,8	1	0,4
M 28.	1	0,4	2	0,7	40	14,9	1	0,4
M 29.	4	0,5	6	0,7	110	12,6	6	0,7
M 30.	7	0,5	11	0,8	213	15,8	10	0,7
	1,333	0,28	6,33	1,556	60,3	13,1	1,5	0,283

	49		55		58		59	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.			2	0,3				
M 2.			1	0,1				
M 3.			2	1,3				
M 4.	1	0,3	1	0,3			4	1,0
M 5.	12	0,9	2	0,1			13	0,9
M 6.	2	0,6					3	0,9
M 7.								
M 8.	2	0,9					4	1,9
M 9.	1	0,8						
M 10.							3	1,2
M 11.			2	0,5			2	0,5
M 12.	4	0,6	5	0,8				
M 13.								
M 14.			5	2,2			1	0,4
M 15.			1	0,3				
M 16.	1	0,7						
M 17.	4	1,4	1	0,3	1	0,3	3	1,0
M 18.			1	0,4				
M 19.	1	0,4			1	0,4	1	0,4
M 20.	4	1,0	3	0,8	1	0,3	3	0,8
M 21.								
M 22.	2	0,7	1	0,4	1	0,4	1	0,4
M 23.	17	1,1	5	0,3	9	0,6	10	0,7
M 24.	17	2,9	1	0,2	5	0,9	11	1,9
M 25.			2	0,9			1	0,5
M 26.	4	0,6	1	0,2	2	0,3	5	0,8
M 27.	2	0,8			1	0,4	3	1,3
M 28.	2	0,7					4	1,5
M 29.	11	1,3	2	0,2	3	0,3	19	2,2
M 30.	21	1,6	4	0,3	6	0,4	12	0,9
	3,6	0,576	1,4	0,33	1,00	0,143	3,433	0,64

	66		68		69		77	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.	1	0,2					1	0,2
M 2.							7	1,0
M 3.							3	2,0
M 4.							5	1,3
M 5.	5	0,4			7	0,5	10	0,7
M 6.					2	0,6		
M 7.	1	0,5						
M 8.					1	0,5	7	3,2
M 9.	1	0,8					3	2,3
M 10.	1	0,4					3	1,2
M 11.	1	0,2			1	0,2	6	1,4
M 12.	1	0,2			1	0,2	11	1,7
M 13.					1	0,9		
M 14.					1	0,4	1	0,4
M 15.							2	0,7
M 16.					1	0,7	1	0,7
M 17.	2	0,7	1	0,3	4	1,4	3	1,0
M 18.			1	0,4	1	0,4	1	0,4
M 19.	1	0,4					5	2,1
M 20.	2	0,5	2	0,5	4	1,0	8	2,1
M 21.								
M 22.			1	0,4			1	0,4
M 23.	2	0,1	2	0,1	5	0,3	12	0,8
M 24.	2	0,3	1	0,2	3	0,5	6	1,0
M 25.			1	0,5	3	1,4	5	2,3
M 26.	1	0,2			7	1,1	2	0,3
M 27.	1	0,4			2	0,8	1	0,4
M 28.					1	0,4	4	1,5
M 29.	2	0,2	3	0,3	6	0,7	4	0,5
M 30.	4	0,3	3	0,2	16	1,2	13	1,0
	0,933	0,193	0,5	0,096	2,233	0,44	4,166	1,02

	78		79		88		89	
	A	%	A	%	A	%	A	%
M 1.					8	1,2		
M 2.					8	1,2		
M 3.					3	2,0		
M 4.					5	1,3	1	0,3
M 5.	1	0,1	6	0,4	20	1,4	4	0,3
M 6.			2	0,6	2	0,6		
M 7.					4	2,1		
M 8.					5	2,3		
M 9.								
M 10.					5	2,1		
M 11.					8	1,9	1	0,2
M 12.	1	0,2			7	1,1	1	0,2
M 13.								
M 14.					4	1,8		
M 15.					3	1,0		
M 16.					1	0,7		
M 17.					7	2,4	1	0,3
M 18.					2	0,8		
M 19.					5	2,1		
M 20.			2	0,5	3	0,8		
M 21.					1	1,2		
M 22.	1	0,4			2	0,7		
M 23.	1	0,1	3	0,2	11	0,7	1	0,1
M 24.					3	0,5	2	0,3
M 25.					3	1,4		
M 26.			1	0,2	5	0,8		
M 27.					5	2,1		
M 28.					5	1,9	2	0,7
M 29.	1	0,1	1	0,1	7	0,8	4	0,5
M 30.	2	0,1	6	0,4	14	1,0	6	0,4
	0,233	0,033	0,7	0,08	5,2	1,263	0,766	0,11

	98		99		29	
	A	%	A	%	A	%
M 1.						
M 2.						
M 3.						
M 4.						
M 5.			5	0,4	3	0,2
M 6.						
M 7.						
M 8.						
M 9.			2	1,6		
M 10.						
M 11.			2	0,5		
M 12.			1	0,2		
M 13.						
M 14.						
M 15.						
M 16.			2	1,4		
M 17.			1	0,3		
M 18.						
M 19.			3	1,3		
M 20.	1	0,3			1	0,3
M 21.						
M 22.					1	0,4
M 23.	2	0,1	4	0,3	6	0,4
M 24.	3	0,5				
M 25.			1	0,5	1	0,5
M 26.	1	0,2	3	0,5		
M 27.			1	0,4		
M 28.						
M 29.	2	0,2	2	0,2	1	0,1
M 30.	2	0,1	5	0,4	2	0,1
	0,366	0,046	1,066	0,266	0,5	0,066

Utalás a mondategészen túl II.

	00		02		03		04	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	45	17,6			11	4,3	90	35,2
Ka 2.	39	19,3			7	3,5	44	21,8
Ka 3.	37	12,8			23	8,0	67	23,2
Ka 4.	55	12,9	3	0,7	26	6,1	114	26,6
Ka 5.	68	19,0	1	0,3	19	5,3	75	20,9
	48,8	16,32	0,8	0,2	17,2	5,44	78	25,54
P 1.	45	11,0	1	0,2	17	4,1	127	31,0
P 2.	77	16,2	2	0,4	10	2,1	133	28,0
P 3.	39	9,6	4	1,0	18	4,4	126	30,9
P 4.	42	9,9	2	0,5	13	3,1	134	31,7
P 5.	71	14,1	1	0,2	18	3,6	110	21,8
	54,8	12,16	2,0	0,46	15,2	3,46	126	28,68
Mó 1.	80	22,8	2	0,6	12	3,4	110	31,3
Mó 2.	218	17,8	1	0,1	66	5,4	449	36,7
Mó 3.	55	14,8	1	0,3	24	6,5	83	22,4
	117,66	18,46	1,33	0,33	34	5,1	214	30,13
J 1.	229	28,3	1	0,1	53	6,6	344	42,5
J 2.	73	31,9			3	1,3	110	48,0
J 3.	21	12,4			9	5,3	47	27,6
	107,6	24,2	0,33	0,033	21,66	4,4	167	39,36
K 1.	36	13,8	1	0,4	4	1,5	114	43,7
K 2.	38	9,0			19	4,5	183	43,5
K 3.	39	15,5			14	5,6	94	37,3
K 4.	40	33,9			5	4,2	45	38,1
K 5.	68	28,7			11	3,4	119	35,4
	44,2	18,58	0,2	0,08	10,6	3,84	110,4	39,6
Mr 1.	145	16,5	5	0,6	31	3,5	300	34,1
Mr 2.	74	25,4	1	0,3	14	4,8	96	33,0
Mr 3.	157	15,3	2	0,2	40	3,9	303	29,6
	125,3	19,06	2,66	0,36	28,33	4,06	233	32,23

	05		09		23		24	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	34	13,3	2	0,8			6	2,3
Ka 2.	34	16,8	3	1,5			8	4,0
Ka 3.	45	15,6			5	1,7	4	1,4
Ka 4.	81	18,9	4	0,9	3	0,7	12	2,8
Ka 5.	73	20,4			5	1,4	9	2,5
	53,4	17,0	1,8	0,64	2,6	0,76	7,8	2,6
P 1.	94	22,9			2	0,5	5	1,2
P 2.	103	21,7	2	0,4	2	0,4	9	1,9
P 3.	87	21,3			3	0,7	9	2,2
P 4.	54	12,8	4	0,9			5	1,2
P 5.	107	21,2			3	0,6	2	0,4
	89	19,98	1,2	0,26	2,0	0,44	6,0	1,38
Mó 1.	49	14,0	1	0,3	2	0,6	7	2,0
Mó 2.	161	13,2	2	0,2	8	0,7	23	1,9
Mó 3.	74	19,9			1	0,3	11	3,0
	94,66	15,7	1,0	0,16	3,66	0,53	13,66	2,3
J 1.	54	6,7	3	0,4	2	0,2	20	2,5
J 2.	7	3,1			2	0,9	5	2,2
J 3.	40	23,5	1	0,6	1	0,6	2	1,2
	33,66	11,1	1,33	0,33	1,66	0,56	9,0	1,96
K 1.	21	8,0			1	0,4	9	3,4
K 2.	44	10,5			1	0,2	4	0,9
K 3.	27	10,7					1	0,4
K 4.	9	7,6	2	1,7			2	1,7
K 5.	43	13,1			2	0,6	5	1,5
	28,8	9,98	0,4	0,34	0,8	6,24	4,2	1,58
Mr 1.	123	14,0	2	0,2	4	0,5	23	2,6
Mr 2.	25	8,6	3	1,0			6	2,1
Mr 3.	157	15,3	2	0,2	5	0,5	6	0,6
	101,6	12,63	2,33	0,46	3,0	0,33	11,66	1,76

	25		34		35		38	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	3	1,2	10	3,9	3	1,2	1	0,3
Ka 2.	6	3,0	5	2,5	6	3,0		
Ka 3.			29	10,0	18	6,2		
Ka 4.	5	1,2	23	5,4	8	1,9		
Ka 5.	2	0,6	16	4,5	11	3,1		
	3,2	1,2	16,6	5,26	9,2	3,08	0,2	0,06
P 1.	5	1,2	21	5,1	7	1,7		
P 2.	6	1,3	20	4,2	19	4,0		
P 3.	8	2,0	12	2,9	14	3,4		
P 4.	2	0,5	24	5,7	16	3,8		
P 5.	8	1,6	30	5,9	24	4,8		
	5,8	1,32	21,4	4,76	16	3,54		
Mó 1.	9	2,6	11	3,1	4	1,1	1	0,1
Mó 2.	10	0,8	70	5,7	31	2,5		
Mó 3.	4	1,1	18	4,9	5	1,3		
	7,66	1,5	33	4,56	13,33	1,63	0,33	0,033
J 1.	2	0,2	52	6,4	8	1,0		
J 2.			10	4,4	1	0,4		
J 3.	1	0,6	8	4,7	3	1,8		
	1,0	6,26	23,33	5,16	4,0	1,06		
K 1.	2	0,8	15	5,8	3	1,1	2	0,5
K 2.	2	0,5	25	5,9	10	2,4		
K 3.	1	0,4	18	7,1	5	2,0		
K 4.	1	0,8	2	1,7				
K 5.	6	1,8	18	5,3	6	1,8		
	2,4	0,86	15,6	5,2	4,8	1,46	0,4	0,1
Mr 1.	9	1,0	35	4,0	18	2,0	3	0,3
Mr 2.	2	0,7	17	5,8	2	0,7	1	0,1
Mr 3.	13	1,3	73	7,1	22	2,1		
	8,0	1,0	41,66	5,63	14,0	1,6	4	0,13

	39		44		45		48	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	1	0,4	2	0,8	32	12,5	1	0,4
Ka 2.			4	2,0	34	16,8		
Ka 3.	1	0,3	3	1,0	33	11,4		
Ka 4.	5	1,2	15	3,5	42	9,8		
Ka 5.	1	0,3	3	0,8	53	14,8	1	0,3
	1,6	0,44	5,4	1,62	38,8	13,06	0,4	0,14
P 1.			2	0,5	60	14,6	2	0,5
P 2.	2	0,4	3	0,6	63	13,3		
P 3.	1	0,2	1	0,2	67	16,4	2	0,5
P 4.	1	0,2	2	0,5	90	21,3	4	0,9
P 5.	2	0,4	5	1,0	82	16,2	1	0,2
	1,2	0,24	2,6	0,56	72,4	16,36	1,8	0,42
Mó 1.	2	0,6	3	0,9	36	10,3	2	0,6
Mó 2.	2	0,2	4	0,3	111	9,1	2	0,2
Mó 3.	3	0,8	4	1,1	59	15,9	1	0,3
	2,33	0,53	3,66	0,76	68,66	11,76	1,66	0,36
J 1.			2	0,2	22	2,7	1	0,1
J 2.	2	0,9	2	0,9	3	1,3	1	0,4
J 3.	1	0,6			27	15,9	1	0,6
	1,0	0,5	1,33	0,36	17,33	6,63	1,0	0,36
K 1.	3	1,1	2	0,8	22	8,4	2	0,8
K 2.	1	0,2	1	0,2	62	14,7		
K 3.			1	0,4	39	15,5	1	0,4
K 4.			1	0,8	8	6,8		
K 5.	1	0,3	3	0,9	28	8,5		
	1,0	0,32	1,6	0,62	31,8	10,78	0,6	0,24
Mr 1.	3	0,3	2	0,2	119	13,5	2	0,2
Mr 2.			3	1,0	33	11,3	2	0,7
Mr 3.	7	0,7	12	1,2	136	13,3	7	0,7
	3,33	0,33	5,66	0,8	96,0	12,7	3,66	0,53

	49		55		58		59	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	4	1,6					3	1,2
Ka 2.	1	0,5	2	1,0			3	1,5
Ka 3.	4	1,4	1	0,3	1	0,3	5	1,7
Ka 4.	4	0,9	3	0,7	6	1,4	8	1,9
Ka 5.	1	0,3	7	2,0			3	0,8
	2,8	0,94	2,6	0,8	1,4	0,34	4,4	1,42
P 1.	6	1,5	1	0,2			4	1,0
P 2.	4	0,8	2	0,4			5	1,1
P 3.	3	0,7	2	0,5	1	0,2	1	0,2
P 4.	12	2,8	1	0,2				
P 5.	2	0,4	2	0,4	2	0,4	6	1,2
	5,4	1,24	1,6	0,34	0,6	0,12	3,2	0,7
Mó 1.	4	1,1	1	0,3	1	0,3	8	2,3
Mó 2.	10	0,8	2	0,2	2	0,2	15	1,2
Mó 3.	2	0,5	1	0,3	2	0,5	6	1,6
	5,33	0,8	1,33	0,26	1,66	0,33	9,66	1,7
J 1.	5	0,6	1	0,1	2	0,2	1	0,1
J 2.	4	1,7			2	0,9		
J 3.	1	0,6					1	0,6
	3,33	0,96	0,33	0,033	1,33	0,36	0,66	0,23
K 1.	4	1,5	1	0,4	4	1,5	3	1,1
K 2.	3	0,7	1	0,2	1	0,2	4	1,0
K 3.			1	0,4			2	0,8
K 4.	1	0,8						
K 5.	3	0,9	1	0,3	1	0,3	2	0,6
	2,2	0,78	0,8	0,26	1,2	0,4	2,2	0,7
Mr 1.	16	1,8			3	0,3	10	1,1
Mr 2.	4	1,4	1	0,3	2	0,7	1	0,3
Mr 3.	17	1,7	5	0,5	1	0,1	9	0,9
	12,33	1,63	2,0	0,26	0,2	0,36	6,66	0,76

	66		68		69		77	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1. Ka 2. Ka 3. Ka 4. Ka 5.	1	0,3	1	0,5	2 3 2 2	0,8 1,0 0,5 0,6	4 2 4 1	1,6 1,0 0,9 0,3
	0,2	0,06	0,2	0,01	1,8	0,58	2,2	0,76
P 1. P 2. P 3. P 4. P 5.	1 1 3	0,2 0,2 0,6			5 3 3 4	1,2 0,6 0,7 0,9	3 6 4 1 8	0,7 1,3 1,0 0,2 1,6
	1,0	0,2			3,0	0,68	4,4	0,96
Mó 1. Mó 2. Mó 3.	2 1	0,2 0,3			2 10 2	0,6 0,8 0,5	2 2 7	0,6 0,2 1,9
	1,0	0,16			4,66	0,63	3,66	0,9
J 1. J 2. J 3.	2 1	0,2 0,6			1 2 1	0,1 0,9 0,6	1 1	0,1 0,4
	1,0	0,26			1,33	0,53	0,66	0,16
K 1. K 2. K 3. K 4. K 5.	1 2 2	0,4 0,8 0,6	2 1 1 1	0,8 0,2 0,8 0,3	3 2 1 5	1,1 0,5 0,4 1,5	6 7 2 2	2,3 1,7 0,8 0,6
	1,0	0,36	1,0	0,42	2,2	0,7	3,4	1,08
Mr 1. Mr 2. Mr 3.	1	0,1	3	0,3	6 2 7	0,7 0,7 0,7	8 1 13	0,9 0,3 1,3
	0,33	0,033	1,0	0,1	5,0	0,7	7,33	0,83

	78		79		88		89	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Ka 1.	1	0,4			1	0,4	1	0,4
Ka 2.					1	0,5	1	0,5
Ka 3.	1	0,3			5	1,7	1	0,3
Ka 4.					4	0,9	1	0,2
Ka 5.	1	0,3	1	0,3	3	0,8		
	0,6	0,2	0,2	0,06	2,8	0,86	0,8	0,46
P 1.					3	0,7		
P 2.			1	0,2	1	0,2		
P 3.			1	0,2	2	0,5		
P 4.					8	1,9	3	0,7
P 5.	1	0,2	1	0,2	15	3,0	1	0,2
	0,2	0,04	0,6	0,12	5,8	1,26	0,8	0,18
Mó 1.			2	0,6				
Mó 2.			3	0,2	10	0,8	4	0,3
Mó 3.					6	1,6	1	0,3
			1,66	0,26	5,33	0,8	1,66	0,2
J 1.					2	0,2		
J 2.							1	0,4
J 3.			1	0,6	1	0,6	1	0,6
			0,33	0,2	1,0	0,26	0,66	0,33
K 1.								
K 2.			2	0,5	6	1,4	1	0,2
K 3.					2	0,8	2	0,8
K 4.					1	0,8		
K 5.			1	0,3	2	0,6	1	0,3
			0,6	0,16	2,2	0,72	0,8	0,26
Mr 1.			1	0,1	6	0,7	1	0,1
Mr 2.					1	0,3		
Mr 3.			3	0,3	12	1,2	3	0,3
			1,33	0,13	6,33	0,73	1,33	0,13

	98		99		29	
	A	%	A	%	A	%
Ka 1. Ka 2. Ka 3. Ka 4. Ka 5.	1	0,3			1 1 1	0,5 0,3 0,3
	0,2	0,06			0,6	0,22
P 1. P 2. P 3. P 4. P 5.					1	0,2
					0,2	0,04
M6 1. M6 2. M6 3.	1 4	0,3 0,3				
	1,66	0,2				
J 1. J 2. J 3.	1 1	0,1 0,6				
	0,66	0,23				
K 1. K 2. K 3. K 4. K 5.	1 1	0,4 0,2			1	0,4
	0,4	0,12			0,2	0,08
Mr 1. Mr 2. Mr 3.	2 4	0,2 0,4	1 1 3	0,1 0,3 0,3	2	0,2
	2,0	0,2	1,66	0,23	0,66	0,066